

COKZ

2022

JAARVERSLAG

INHOUDSOPGAVE

1.	Algemeen	7
	1.1 Doelstellingen van het COKZ	8
	1.2 Organisatieschema per 31 december 2022	10
	1.3 Kwaliteitsaangelegenheden	11
	1.4 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen	13
	1.5 Tuchtrechtspraak	13
	1.6 Financiën	17
2.	Kwaliteitsnormen (Wet dieren)	20
	2.1 Zuivel	22
	2.1.1 Toezicht Boerderijmelk (koe- en geitenmelk)	22
	2.1.2 Bescherming van kwaliteitsaanduiding kaas	23
	2.1.3 Nationale kwaliteitsvoorschriften voor Goudse, Edammer en Commissiekaas	24
	2.1.4 Zuigelingenvoeding bestemd voor derde landen	25
	2.2 Eieren en pluimveevlees	26
	2.2.1 Eieren	26
	2.2.2 Pluimveevlees	27
3.	Voedselveiligheid (EU-hygiëneverordeningen)	30
	3.1 Zuivel	32
	3.1.1 Primaire fase zuivel	32
	3.1.2 Secundaire fase zuivel	34
	3.1.3 Monsterneming en onderzoek	34
	3.2 Eieren	35
	3.2.1 Primaire fase eieren	35
	3.2.2 Secundaire fase eieren	35
	3.2.3 Monsterneming en onderzoek	36
4.	Dierlijke bijproducten	37
5.	EU subsidieregelingen (Cross compliance)	39
6.	Interventieregelingen	41
7.	Export	43
	7.1 Certificaten zuivel en exportprogramma's	44
	7.2 Voorcertificaten ei(producten)	48
	7.3 Audits van buitenlandse autoriteiten en delegaties	48
Bijlage:	Samenstelling van bestuur, commissie van deskundigen en tuchtgerecht	52
	Gebruikte afkortingen	54

VOORWOORD

Ook in 2022 waren er boerenacties tegen het stikstofbeleid van het kabinet. Rond de zomer werd de situatie grimmig. Pas nadat onderhandelaar Johan Remkes met alle partijen had gesproken en het kabinet het perspectief voor de agrarische sector heeft gepresenteerd, keerde de rust weer enigszins terug. Afgezien van een enkel incident, heeft de boosheid zich niet gericht op inspecteurs van het COKZ.

We zouden het bijna vergeten, maar in januari 2022 was er nog sprake van een lockdown ten gevolge van de Covid-19 epidemie. Vanaf het einde van die maand werden de maatregelen geleidelijk aan afgebouwd. In deze fase waren er bij het COKZ veel zieken. Al snel werd duidelijk dat de opgelopen achterstand niet meer was in te lopen in het resterende deel van het jaar. In maart vervielen alle Covid-19 maatregelen.

De inval eind februari van Rusland in de Oekraïne, had vele gevolgen voor de economie. De prijzen voor fossiele brandstoffen en grondstoffen stegen, waardoor de inflatie in rap tempo toenam. Voor het COKZ was een bijkomend negatief effect dat de export stagneerde. Daar bovenop kwam ook nog eens het feit dat de vogelgriep in 2022 continu om zich heen bleef grijpen. En wederom werden de uitgebreide grenscontroles als gevolg van de Brexit uitgesteld. Ditmaal werd de inwerkingstredingsdatum genoemd van 1 januari 2023. Al deze feiten leidden tot een fikse vermindering van de inkomsten bij het COKZ en daarmee tot een financieel tekort. Om financieel gezond te blijven heeft het COKZ de tarieven voor 2023 flink moeten verhogen. Het COKZ was sowieso al bezig met een inhaalslag om de tarieven kostendekkend te maken. De combinatie van factoren heeft dat proces in een stroomversnelling gebracht. Vervolgens is veel effort gestoken in het informeren van de stakeholders over de tariefsverhoging. De opdrachtgevers LNV en VWS zijn akkoord gegaan met de tariefsverhoging. Een uitgebreide uitleg is ook te vinden op de website van het COKZ. <https://cokz.nl/publicatie-homepage/tarieven/>

Ook qua organisatieontwikkeling heeft het COKZ in 2022 niet stilgezeten. Zo is een aanvang gemaakt met de modernisering van het boerderijmelktoezicht met als doel het toezicht beter en efficiënter aan te laten sluiten op de dagelijkse praktijk van ophalen van rauwe melk. De inspecteurs in de eieren- en pluimveesector zijn getraind om meer aandacht te besteden aan tracering. Op het gebied van ICT

VOORWOORD

wordt gewerkt aan de inspectie-app, keurmeester-app en aan het bedrijvendossier. Dit laatste heeft enerzijds tot doel dat de ondernemers digitaal inzicht krijgen in de inspectieresultaten op hun bedrijf en anderzijds dat op basis van de inspectieresultaten risicoprofielen per bedrijf kunnen worden gemaakt.

Ten gevolge van Covid-19 voert China zelf geen inspectiemissies uit in het buitenland. Nederland is door de Chinese autoriteiten verzocht om namens hen de audits op de Nederlandse kinder- en dieetvoedingsbedrijven uit te voeren. Het COKZ voert deze opdracht uit in nauwe samenwerking met de NVWA. In 2022 zijn meerdere bedrijven geaudit en goedgekeurd door de Chinese autoriteiten. Nederland is het enige land dat dit vertrouwen krijgt.

In het kader van het hybride werken in combinatie met duurzame inzetbaarheid, heeft het COKZ in 2021 een stimuleringsregeling gelanceerd die medewerkers kunnen aanwenden om hun thuiswerkomgeving te optimaliseren en /of een bijdrage te leveren aan een gezondere leefstijl. Deze regeling is in 2022 voortgezet. In 2022 is een preventief medisch onderzoek bij het COKZ uitgevoerd. De overgang naar een nieuw automatiseringssysteem voor HR en salarisadministratie is zonder problemen verlopen.

Een aantal van de hierboven genoemde onderwerpen komt verderop in dit jaarverslag nog wat gedetailleerder terug. Namens het bestuur wil ik mijn hartelijke dank en waardering uitspreken voor de gepleegde inzet van de directie en alle medewerkers van het COKZ in 2022.

Mr. Drs. Ing. Dirk Duijzer,
Voorzitter COKZ

A glass bottle of milk and three brown eggs on a dark wooden surface. The bottle is filled with a white liquid and has a silver cap. The eggs are arranged in a cluster in front of the bottle. The scene is lit from the side, creating strong highlights and deep shadows.

1.
ALGEMEEN

1. ALGEMEEN

1.1 DOELSTELLING VAN HET COKZ

Stichting COKZ (hierna: het COKZ) heeft als doelstelling het vervullen van publieke taken in opdracht van de overheid. Het COKZ is door de overheid aangewezen voor het uitvoeren van het toezicht op de Wet dieren, de handelsnormen voor eieren en vlees van pluimvee, de EU-regelgeving (hygiënepakket) en de Warenwet. Daarnaast is het COKZ aangewezen voor het verstrekken van exportcertificaten met betrekking tot melk- en zuivelproducten en verzorgt het COKZ in opdracht van de NVWA de voorcertificering van eieren.

De onafhankelijkheid van het COKZ wordt gewaarborgd door een bestuur dat bestaat uit onafhankelijke leden. De benoeming van de voorzitter en de overige bestuursleden behoeft de goedkeuring (voorzitter) resp. de instemming (overige bestuursleden) van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de Minister van Medische Zorg en Sport. De voorzitter en de leden zijn niet betrokken bij de productie en handel van zuivelproducten, eieren en/of pluimveevlees. Het bestuur is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de directie van COKZ onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren en hun taak naar behoren kunnen vervullen. De leden van het bestuur hebben geen nevenfuncties die tegenstrijdig zijn aan het belang van het COKZ.

1. ALGEMEEN

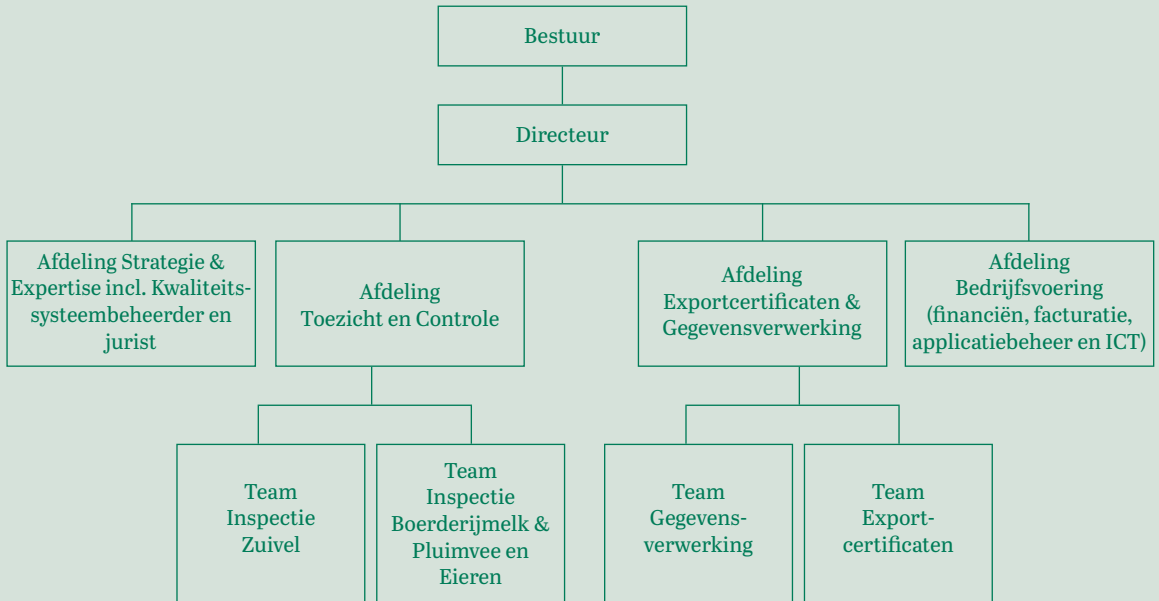
TRANSPARANTIE IN INFORMATIE - WET OPEN OVERHEID.

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het doel van de Woo is een meer transparante overheid door actieve en passieve openbaarmaking. Vanwege de actieve openbaarmakingsplicht is door het COKZ in 2022 veel tijd gestoken in de voorbereiding om aan de vereisten van de Woo te kunnen voldoen. Zo is er een kwaliteitsteam ingesteld die de focus heeft gelegd op het categoriseren van documenten zodat het makkelijker wordt om deze per categorie soort transparant en toegankelijk te maken. Daarnaast zijn er meerdere Woo-contactpersonen aangewezen ter beantwoording van vragen die zien op beschikbaarheid van informatie. In groter verband heeft er onder meer in samenwerking met het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) een eerste verkenning plaatsgevonden naar documentsoorten die toegankelijk moeten worden gemaakt en is gekeken naar de praktische uitvoerbaarheid daarvan. De passieve openbaarmakingsplicht ziet op het verstrekken van informatie op verzoek, het zogenoemde Woo-verzoek (voor 1 mei: Wob-verzoek). Net als in 2021 is ook in 2022 een toenemend aantal werkuren gemeten in verband met de passieve openbaarmakingsplicht. De verzoeken zien op een omvangrijke hoeveelheid documenten.

1. ALGEMEEN

1.2 ORGANISATIESCHEMA PER 31 DECEMBER 2022

Directeur:
Wim van der Sande

Manager Strategie & Expertise:
Karin Nagel

Manager Toezicht & Controle:
Nancy Rietbroek

Manager Exportcertificering & Gegevensverwerking:
Kris Pollaris

Manager Bedrijfsvoering:
Steven van de Meent

1. ALGEMEEN

1.3 KWALITEITSAANGELEGENHEDEN

Raad voor Accreditatie

Het COKZ is geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie voor inspectiewerkzaamheden en monsterneming. De afzonderlijke verrichtingen die onder de accreditatie I-050 vallen, zijn te vinden via een link op de websites van het COKZ (www.cokz.nl) en op de website van de Raad voor Accreditatie (RvA) (www.rva.nl).

Beoordelingen kwaliteitssysteem

In 2022 is het kwaliteitssysteem beoordeeld op het voldoen aan de normen. Naast de uitvoering van interne audits is er in het verslagjaar een controlebeoordeling uitgevoerd door de Raad voor Accreditatie.

Kwaliteitsjaar 2022

In het jaar 2022 is gewerkt aan

- invulling geven aan het kwaliteitsteam ter verbreding van het kwaliteitsbesef binnen het COKZ en het verdelen van taken t.b.v. het kwaliteitssysteem,
- de review van kwaliteitssysteemdOCUMENTEN,
- in kaart brengen van onbeheerde documenten en toetsen van relevantie en juistheid,
- coördinatie van afhandeling van afwijkingen dan wel aandachtspunten naar aanleiding van beoordelingen uitgevoerd bij het COKZ.

Er is begin 2022 nog veel aandacht nodig geweest voor het veilig en verantwoord uitvoeren van alle monsternamen- en inspectieactiviteiten in combinatie met de vanuit de overheid aangegeven maatregelen i.v.m. de COVID-19 pandemie.

De inspanningen gedaan ten behoeve van het kwaliteitssysteem in 2022 hebben geleid tot continuering van de accreditatie van het COKZ.

1. ALGEMEEN

Klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen

In het verslagjaar heeft het COKZ 17 klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen ontvangen. Dit is vergelijkbaar met het aantal ontvangen klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen in 2021 (16).

Gezien het aantal uitgevoerde beoordelingen (ca. 22.000), genomen monsters (ca. 19.500) en afgegeven certificaten (ca. 82.000), is dit aantal beperkt. Het totaal van 17 is onderverdeeld in 6 klachten, 11 bezwaren en 0 verbetervoorstel. Een klacht betreft een ontvangen vorm van ongenoegen van interne of externe oorsprong over de wijze waarop het COKZ of een COKZ-medewerker zich jegens de indiener van de klacht heeft gedragen. Een bezwaar betreft het niet eens zijn met een officieel, schriftelijke, rapportage van het COKZ. De ontvangen klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen zijn divers van aard en gaan over beoordelingsresultaten, rapportage, kosten van toezicht en exportcertificaten. Ze zijn verdeeld over de diensten toezicht hygiëne-pakket, toezicht wet dieren, controleprogramma's t.b.v. export en afgifte exportcertificaten als resp. 7 : 6 : 3 : 1. Voor de afhandeling van klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen wordt de '4O-systematiek' toegepast. (Oorzaak, Omvang, Oplossing en de Operationaliteit.) Van de 17 ontvangen klachten en bezwaren, zijn er 4 als terecht aangemerkt. Het gaat hier om 4 bezwaren. Het ontvangen verbetervoorstel is door het COKZ opgepakt en heeft naar tevredenheid invulling gekregen. Er zijn evenals in voorafgaande jaren vanuit de klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen, geen beroepsprocedures aangespannen. In geval van de terechte klachten en bezwaren, zijn correctieve en waar nodig preventieve maatregelen genomen.

1. ALGEMEEN

1.4 KADERWET ZELFSTANDIGE BESTUURS ORGANEN (ZBO)

Het COKZ is door LNV aangewezen als zelfstandig bestuursorgaan (zbo) voor de taken die COKZ verricht in het kader van de Wet dieren. De Kaderwet zbo's is van toepassing op het COKZ. In deze Kaderwet is geregeld wanneer de begroting, jaarrekening, jaarverslag e.d. moeten worden ingediend.

Daarnaast voert COKZ publieke taken uit in opdracht van de ministeries van LNV en VWS.

1.5 TUCHTRECHTSPRAAK

Bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet worden overtredingen, begaan door betrokkenen in het kader van de Wet dieren, aanhangig gemaakt bij het onafhankelijke tuchtgerecht van het COKZ te Leusden (hierna te noemen: het tuchtgerecht).

Het tuchtgerecht behandelt overtredingen met betrekking tot (boeren)kaas, boerderijmelk, eieren en pluimveevlees.

Het tuchtgerecht heeft in 2022 vijf maal een zitting gehouden.

1. ALGEMEEN

De in 2022 aanhangig gemaakte zaken

Door het COKZ zijn in 2022 in totaal **99 nieuwe zaken aanhangig gemaakt** bij het tuchtgerecht. In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de aanhangig gemaakte zaken onderverdeeld in de verschillende categorieën.

Jaar	Totaal aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	Zaken onderverdeeld in (boeren)kaas, eieren en pluimveevlees							Door het tuchtgerecht afgehandelde zaken per jaar			Zaken ter behandeling naar het volgende jaar
		Boerenkaas	BGA Gouda/Edam Holland	Hollandse Geitenkaas Kaas ¹	NH Gouda Kaas	Boerderijmelk	Eieren	Pluimveevlees	Mondeling	Schriftelijk	Uit vorig jaar	
2018	105	4	17	3			27	54	28	75	40	41
2019	88	4	23	3	2 ¹		21	35	37	64	37 ²	26
2020	62	3	16	4	3		10	26	31	47	26 ³	9
2021	73	0	11	0	4	1	30	27	27	33	9	20
2022	99	2	8	2	1	1	24	61	23	66	20	30 ⁴

Figuur 1. Aanhangig gemaakt tuchtrechtzaken 2018 - 2022

- ¹ in 2019 zijn de eerste zaken m.b.t. Noord-Hollandse Gouda kaas door het tuchtgerecht behandeld
- ² het verschil van 4 komt doordat er één zaak nog niet is afgehandeld en drie zaken in 2020 onherroepelijk werden.
- ³ 4 zaken zijn medio/eind 2018 mondeling behandeld en nadat aanvullende gegevens zijn ingebracht is in 2020 hiervoor een uitspraak verzonden.
- ⁴ het tuchtgerecht heeft in 2021/2022 één zaak m.b.t. Noord-Hollandse Gouda kaas behandeld, waarvan het tuchtgerecht eind 2022 een deeluitspraak heeft gedaan, welke in 2023 onherroepelijk wordt.

1. ALGEMEEN

Zaken die zijn afgehandeld in 2022

In 2022 heeft het tuchtgerecht **89 zaken behandeld**, waarvan 23 zaken ter zitting en 66 zaken schriftelijk.

Onderscheid moet worden gemaakt tussen bij het tuchtgerecht aanhangig gemaakte zaken en de daarin opgenomen overtredingen. Eén zaak kan meerdere overtredingen bevatten. Per overtreding kunnen één of meer tuchtrechtelijke maatregelen worden opgelegd conform artikel 13 Landbouwkwaliteitswet. In 2022 zijn door het tuchtrechtcollege in totaal **65 berispingen, 191 geldboetes en 4 voorwaardelijke geldboetes** opgelegd. *Aanvullende info: In één zaak is geen tuchtmaatregel opgelegd en één zaak is ingetrokken door het COKZ. Beide zaken hebben betrekking op pluimveevlees.*

In onderstaande tabellen staat het overzicht met overtredingen die door het tuchtgerecht in 2022 zijn behandeld en als overtreding zijn vastgesteld. De overtredingen zijn onderverdeeld per categorie.

Categorie	Aantal door het tuchtgerecht vastgestelde overtredingen in 2022	Aard van de overtredingen
Boerenkaas	1	Te hoog vetgehalte in de droge stof
BGA Gouda Holland	10	Te hoog vetgehalte in de droge stof
	14	Te hoog vochtgehalte
	2	Het vermelden van een onjuiste rijpingstermijn
Noord-Hollandse Gouda kaas	8	Te hoog vochtgehalte
	4	Te hoog vetgehalte in de droge stof
Hollandse Geitenkaas	8	Te laag vetgehalte in de droge stof
Boerderijmelk	1	Het niet aanbieden van de rijdende melkontvangst binnen 10 werkdagen na de tweede weegcontrole voor een keuring bij de erkende keurder en het hiervan niet binnen één week na aanbidding melding maken aan Stichting COKZ

Figuur 2. Overtredingen BGA Gouda Holland / Noord-Hollandse Gouda kaas / Boerderijmelk in 2022

1. ALGEMEEN

Categorie	Aantal door het tucht-gerecht vastgestelde overtredingen in 2022	Aard van de overtredingen
Eieren		
	9	kwaliteitsgebreken
	4	Onjuiste gewichtsindeling
	2	gesorteerde eieren die niet van een producentencode waren voorzien
	1	ongesorteerde eieren die voorzien waren van een onjuiste producentencode
	1	het ten onrechte verhandelen van kooi eieren
	12	onjuiste t.h.t.-datum
	1	het als legpluimveebedrijf inkopen van ongesorteerde eieren bij een pakstation zonder tussenkomst van een erkend en geregistreerd bedrijf
	1	het als legpluimveebedrijf in de handel brengen van ongesorteerde eieren zonder tussenkomst van een erkend en geregistreerd bedrijf
	2	het als legpluimveebedrijf leveren van eieren aan de detailhandel zonder tussenkomst van een erkend en geregistreerd bedrijf
	1	het als legpluimveebedrijf verpakken van eieren en etiketteren van de verpakkingen
	1	het als detailhandel etiketteren van verpakkingen
	3	ongesorteerde eieren, afkomstig uit een andere lidstaat, die niet voorzien waren van de producentencode en geen vrijstelling voor merkplicht was verleend
1	het niet verlenen van alle medewerking aan een toezichthouder bij de uitoefening van zijn bevoegdheden	

Figuur 3. Overtredingen eieren 2022

Categorie	Aantal door het tucht-gerecht vastgestelde overtredingen in 2021	Aard van de overtredingen
Pluimvee- vlees		
	109	Het afleveren van kuikens met een te hoog aflevergewicht
	6	Het afleveren van kuikens waarbij de leeftijd lager was dan de minimale leeftijd van 56 dagen
	1	de bezettingsdichtheid was hoger dan 13 dieren per m ²
	48	het slachten van kuikens met een te hoog gemiddeld aflevergewicht

Figuur 4. Overtredingen pluimveevlees 2022

1. ALGEMEEN

1.6 FINANCIËN

(Alle bedragen x € 1.000)

BALANS PER 31 DECEMBER	2022	2021
Activa		
Vaste activa	3.044	2.949
Vorderingen op korte termijn en voorraden	3.761	3.436
Liquide middelen	1.503	2.360
	8.308	8.745
Passiva		
Algemene reserve	3.311	3.952
Bestemmingsfonds	1.132	1.219
Voorzieningen	271	254
Schulden op lange termijn	1.008	1.058
Schulden op korte termijn	2.586	2.262
	8.308	8.745
STAAT VAN BATEN EN LASTEN	2022	2021
Baten		
Opbrengsten diensten	9.219	9.548
Overige baten	408	432
Baten met een bijzondere bestemming	281	82
	9.908	10.062
Lasten		
Personeelskosten	5.419	5.072
Uitbesteding werkzaamheden	2.827	2.872
Afschrijvingen	524	370
Huisvestingskosten	109	106
Overige bedrijfslasten	1.718	1.736
Financiële lasten	39	44
Onttrekking algemene reserve	-641	-90
Onttrekking bestemmingsfonds	-87	-48
	9.908	10.062

1. ALGEMEEN

TARIEVEN

Het COKZ heeft in 2022 een grote stap gezet bij de uitwerking naar kostendekkende tarieven. Bij de voorbereiding van de begroting 2023 en de evaluatie van de tarieven is gebleken dat een forse stijging onoverkomelijk was om kostendekkend te werken. De verhoging is deels te wijten aan de sterke inflatie 2022 met de daaruit volgende loon- en andere kostenverhogingen. Daarnaast was een extra inhaalslag noodzakelijk om de achterstand uit het verleden in te halen. Uit een evaluatie van de actuele tarieven is gebleken dat de in het verleden toegepaste indexeringen niet meer kostendekkend waren en een herberekening naar werkelijke kosten noodzakelijk was. Hierbij heeft het COKZ de berekening van de diverse afdelingstarieven geactualiseerd en de toegepaste normtijden voor de diverse inspecties in lijn met de werkelijk bestede tijd gebracht.

COKZ heeft verder in het kader van uniformiteit en transparantie het starttarief voor alle activiteiten van het COKZ gelijk getrokken en er wordt voortaan geen onderscheid per team meer gemaakt in het kwartiertarief voor de buitendienst.

De basis die gedurende 2022 is uitgewerkt zal in 2023 verder worden geëvalueerd en bekeken in hoeverre vereenvoudiging van de systematiek mogelijk is.

1. ALGEMEEN

INNOVATIES

In 2022 is er veel aandacht geweest voor het verder uitbouwen van een stabiele, veilige en up-to-date digitale werkomgeving voor alle COKZ-medewerkers. Zowel servers, laptops als infrastructuur vragen doorlopend aandacht om de toenemende cyber security bedreigingen blijvend weerstand te kunnen bieden. 2e doelstelling hierbij is om een maximale beschikbaarheid voor gebruikers én systemen te kunnen blijven garanderen.

Daarnaast is in 2022 het project, m.b.t. het vervangen van de handhelds t.b.v. de buitendienst door een moderne app op de telefoon, in een stroomversnelling geraakt waarmee de verwachting is dat in Q1 2023 het eerste team hiermee aan het werk te kan gaan.

Ook het nieuwe Bedrijfsdossier nadert het punt dat deze operationeel gemaakt kan worden. Eveneens in Q1 2023 zal deze opengesteld worden voor alle COKZ-medewerkers waarmee zij op een eenvoudige wijze de stand van zaken m.b.t. de bedrijven kunnen nagaan. Spoedig daarna zullen enkele bedrijven gevraagd worden om mee te kijken en terugkoppeling te geven op deze nieuwe internet omgeving.

2.

**KWALITEITS-
NORMEN
(WET DIEREN)**

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

In opdracht van het Ministerie van LNV is het COKZ belast met het toezicht op de naleving van de volgende onderwerpen uit de Regeling dierlijke producten:

In de zuivelsector:

- Boerderijmelk
- Bescherming van kwaliteitsaanduiding Kaas
- Nationale kwaliteitsvoorschriften voor kaas
- Zuigelingenvoeding bestemd voor derde landen

In de eieren- en pluimveevleessector:

- Handelsnormen voor eieren en vlees van pluimvee
- Nationale voorschriften over de aanduiding van bijzondere slachtpluimveehouderijsystemen

De wijze waarop het toezicht wordt uitgeoefend is vastgelegd in specifieke controlereglementen. Deze reglementen zijn door het bestuur van het COKZ vastgesteld en door de overheid goedgekeurd.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

2.1 ZUIVEL

2.1.1 TOEZICHT BOERDERIJMELK (KOE- EN GEITENMELK)

Het COKZ is aangewezen voor het toezicht op de naleving van de gestelde regels voor boerderijmelk in de Regeling dierlijke producten. Voor de borging van de kwaliteit van boerderijmelk en de export van melk en zuivelproducten is het van belang dat de grondstof (melk) aan hoge eisen voldoet. Het gaat hier bijvoorbeeld om kwaliteitsparameters zoals het kiemgetal, celgetal, reinheid, residuen van antibiotica, boterzuurbacteriën, zuurtegraad vet e.d.

Van elke levering boerderijmelk wordt een monster genomen door de chauffeurs van de rijdende melkontvangst (RMO). Deze monsters worden door een melkcontrolestation onderzocht.

Het toezicht boerderijmelk bestaat uit een jaarlijkse audit bij de ontvanger van boerderijmelk, toezicht op het melkcontrolestation en diverse controles op de werkvloer van de ontvangers van boerderijmelk zoals de controle RMO-chauffeurs en controle monsterbewaarplaatsen.

Bedrijfscategorie	Aantal: bedrijven	beoordelingen
Ontvanger van boerderijmelk	27	30
Controle boerderijmelk	27	2392
Melkcontrolestation	1	2

In 2022 is het toezicht boerderijmelk geëvalueerd. Hierbij is gekeken in hoeverre het toezicht nog aansluit bij de wetgeving en de praktijk en welke knelpunten zich voordoen. Er heeft ook een sectorbijeenkomst plaatsgevonden waarbij de resultaten van de evaluatie zijn besproken en de stap gemaakt is naar het ontwikkelen van efficiënt, effectief en betaalbaar toezicht. De conclusie is dat het toezicht beter moet aansluiten bij de huidige werkwijze van de melkontvangers.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

2.1.2. BESCHERMING VAN KWALITEITSAANDUIDING KAAS

De Nederlandse zuivelsector produceert diverse kaassoorten die via een soort-specifiek productdossier door Verordening (EU) Nr. 1151/2012 bescherming genieten op de Europese markt. Het COKZ is verantwoordelijk voor de controles op de naleving van deze productdossiers voordat een product op de markt wordt gebracht.

In de Nederlandse zuivelsector vindt op dit moment productie plaats van:

- Gegarandeerde traditionele specialiteit (GTS):
  - o Boerenkaas
- Beschermde oorsprongsbenaming (BOB):
  - o Boeren-Leidse met sleutels
  - o Noord-Hollandse Gouda
- Beschermde geografische aanduiding (BGA):
  - o Gouda Holland en Edam Holland
  - o Hollandse geitenkaas

Om kaas als één van deze specifieke kaassoorten te mogen aanduiden en verhandelen moet de kaas voldoen aan de eisen die in het productdossier van de betreffende kaassoort zijn vastgelegd. Dit kunnen eisen zijn aan bijvoorbeeld de herkomst van de grondstoffen, productielocatie, de receptuur en/of de rijping van de kaas. Kaas die niet voldoet aan de eisen van het productdossier mag niet als zodanig aangeduid op de markt worden gebracht. Om dit te beoordelen voert het COKZ-bemonsteringen, beoordelingen en keuringen van de kaas uit. Deze beoordelingen worden bij de verschillende schakels in de keten uitgevoerd, verspreid in tijd. Op deze manier kan worden geborgd dat de kaas ook na rijpen aan de gestelde eisen voldoet.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

Productie en opvolgende bereiding van:	Aantal: bedrijven
GTS Boerenkaas	
• Productie	205
• Opvolgende bereiding	43
BOB Boeren-Leidse met sleutels	
• Productie	9
• Opvolgende bereiding	3
BOB Noord-Hollandse Gouda	
• Productie	2
• Opvolgende bereiding	18
BGA Gouda Holland en Edam Holland	
• Productie	14
• Opvolgende bereiding	38
BGA Hollandse geitenkaas	
• Productie	4
• Opvolgende bereiding	16

2.1.3. NATIONALE KWALITEITSVOORSCHRIFTEN VOOR GOUDSE, EDAMMER EN COMMISSIEKAAS

Goudse kaas, Edammer kaas en Commissiekaas zijn kazen waarvoor nationale kwaliteitsvoorschriften gelden. In de Regeling dierlijke producten staan de eigenschappen opgenomen waaraan deze kazen moeten voldoen om onder die specifieke benaming in de handel gebracht te mogen worden. Het COKZ is belast met het toezicht op de naleving van deze regels en de keuring van de kaas. Dit doet het COKZ door het uitvoeren van bemonsteringen, beoordelingen en door het keuren van de kaas.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

Het controleprogramma voor deze kaassoorten wordt niet uitgevoerd bij bedrijven als deze al onder toezicht staan via het product exportprogramma kaas van het COKZ of als de geproduceerde Goudse of Edammer valt onder het Europese productdossiers voor BOB Noord-Hollandse Gouda, BGA Gouda Holland of BGA Edam Holland.

Productie en opvolgende bereiding van:	Aantal: bedrijven
Goudse, Edammer en Commissiekaas • Opvolgende bereiding	71

2.1.4. ZUIGELINGENVOEDING BESTEMD VOOR DERDE LANDEN

In de Regeling dierlijke producten is het COKZ aangewezen om toe te zien op de naleving van de gestelde regels met betrekking tot zuigelingenvoeding die bestemd is voor export buiten de EU (zgn. derde landen).

Van toepassing hierop is verordening (EU) Nr. 2016/127. Deze bevat onder andere samenstellings- en informatievoorschriften voor volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding.

Het door het COKZ uitgevoerde controleprogramma bestaat uit maandelijks bezoeken aan de circa 15 producenten van dit soort producten voor monsternames ten behoeve van onderzoek op samenstelling, microbiologie en verontreinigingen. Ook worden er door het COKZ etiketten gecontroleerd van deze producten.

Met de sector is een voorstel voor wijziging van het controleprogramma opgesteld waarbij de aandacht voor monsterneming en onderzoek van samenstelling meer zal verschuiven naar verontreinigingen. Voor microbiologie wordt de frequentie van controle gehandhaafd. Het voorstel is in 2022 aan het bestuur voorgelegd en goedgekeurd. Vanaf januari 2023 wordt er volgens het nieuwe controleprogramma toezicht gehouden.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

2.2 EIEREN EN PLUIMVEEVLEES

2.2.1 EIEREN

Voor het verhandelen van eieren binnen de EU zijn regels vastgesteld in Verordening (EG) nr. 1308/ 2013 en Verordening (EG) Nr. 589/2008.

De kernpunten uit deze verordeningen zijn:

- Classificatie als klasse A of klasse B ei
- De producentencode op klasse A eieren
- Alleen pakstations mogen eieren sorteren, indelen naar gewichtsklasse en verpakken, en de verpakking voorzien van een etiket.
- Verpakkingen van klasse A eieren moet voorzien zijn van een Tenminste Houdbaar Tot (THT) datum en de gebruikte houderijmethode te weten:
  - o „eieren van hennen met vrije uitloop”
  - o „scharreleieren” of
  - o „kooi-eieren”

Het COKZ ziet toe op naleving van deze verordeningen in de primaire- en secundaire ei-industrie, doormiddel van het uitvoeren verschillende soorten controles: regulier, administratief en vrije-uitloopcontrole.

Type bedrijf	Aantal: bedrijven*
Primaire ei-industrie	828
Secundaire eierindustrie	266

* gebaseerd op aantallen medio 2022

Stalmetingen bij legpluimvee

Het COKZ is belast met de uitvoering van stalmetingen. De eisen gesteld aan huisvesting van legkippen is op basis van de Europese richtlijn 1999/74/EG en het besluit houders van dieren.

Op de biologische productiesystemen voor legkippen houdt SKAL toezicht. In 2022 zijn er door het COKZ 19 stalmetingen uitgevoerd bij legeindpluimveebedrijven.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

2.2.2 PLUIMVEEVLEES

Voor het verhandelen van pluimveevlees in de EU zijn regels vastgesteld in Verordening (EG) nr. 1308/ 2013 en Verordening (EG) Nr. 543/2008.

'Artikel 11 bedrijven'

In artikel 11 van deze verordening worden de onderstaande bijzondere slachtpluimveehouderij-systemen vleeskuikens genoemd:

- Scharrel binnengehouden,
- Scharrel met uitloop,
- Boerenscharrel met uitloop / Hoeve met uitloop,
- Boerenscharrel met vrije uitloop / Hoeve met vrije uitloop.

Voor deze houderijsystemen zijn voorwaarden vastgelegd waar het COKZ toezicht op houdt.

Onderwerp van deze voorwaarden zijn bijvoorbeeld: het maximaal aantal dieren, maximaal totaal gewicht per vierkante staloppervlak en minimale slachtleeftijd. Het COKZ controleert alle koppels vleeskuikens binnen deze houderijsystemen. Alle vleeskuikenstallen die deelnemen aan deze houderijsystemen worden gemeten. Op de Biologische productiesystemen voor vleeskuikens houdt SKAL toezicht. Naast de pluimveehouders bezoekt het COKZ ook slachterijen, mengvoederbedrijven voor beoordelingen die betrekking hebben op de eisen voor deze bijzondere houderijsystemen.

Type bedrijf (art. 11)	Aantal: bedrijven
Vleeskuiken en -eenden bedrijven <ul style="list-style-type: none"> • Stalmeting	258*
Slachterij	6
Mengvoeder	10

* medio 2022 waren er 258 bedrijven aangemeld; begin 2023 zijn dat er 370.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

OMSCHAKELING NAAR SCHARREL VLEES IN DE SUPERMARKT

De retail in Nederland heeft het besluit genomen om per 1 januari 2023 volledig omgeschakeld te zijn naar vlees van pluimveevlees met ten minste het 'Beter Leven Keurmerk 1 ster'. Een criterium voor dit keurmerk is dat de vleeskuikenhouders moeten voldoen aan de voorwaarden voor "Scharrel Binnengehouden" zoals beschreven in artikel 11 van Verordening 543/2008. De vraag naar dit scharrelvlees groeit hierdoor en het aantal vleeskuikenshouders die omschakelen is groot. In 2022 betrof dit ca 200 bedrijven. Ook voor het COKZ heeft dit gevolgen: jaarlijks zullen er veel meer beoordelingen op zowel de vleeskuikenbedrijven als de slachterijen uitgevoerd moeten worden dan voorheen. Ook zullen er een stuk meer stalmetingen uitgevoerd worden.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

Controles bij overige slachterijen en uitsnijderijen

Op basis van deze verordeningen worden ook controles uitgevoerd bij andere ('niet-art. 11-') pluimveeslachterijen en uitsnijderijen. Bij deze bedrijven wordt gecontroleerd op:

- de benamingen waaronder het pluimveevlees wordt verkocht (vers, (diep) bevroren e.d.);
- de etikettering, aanbiedingsvorm en reclame met betrekking tot voor de eindverbruiker bestemd vlees van pluimvee;
- vermelding van de uiterste consumptiedatum;
- vermelding van het erkenningsnummer van het slachthuis of de uitsnijderij;
- vermelding van "nominaal gewicht" op voorverpakkingen.

In 2022 zijn er 133 controles uitgevoerd bij slachterijen en uitsnijderijen.

Bij pluimveeslachterijen wordt hiernaast gecontroleerd op het watergehalte van diepvrieskuikens/-bouten. In 2022 zijn er hiervoor 42 partijen bemonsterd en geanalyseerd.

Importpluimveevlees

De lidstaten van de Europese Unie en de Europese Commissie hebben in het kader van de handelsnormen bepaald dat er met betrekking tot de import van pluimveevlees uit derde landen steekproefsgewijs moet worden gecontroleerd op het watergehalte van dit pluimveevlees. Het COKZ is in Nederland belast met het toezicht op de naleving van de gestelde eisen. Per kalenderjaar worden 200 monsters genomen en onderzocht op het watergehalte.

3.
**VOEDSEL-
VEILIGHEID**
(EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3. VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

De EU-hygiëneverordeningen stellen voorschriften voor alle levensmiddelen-bedrijven. Voor de volgende bedrijven is het COKZ aangewezen als toezichthouder.

Zuivelinrichtingen

Primaire fase zuivel

- Melkveehouderijen
- Ontvangers van boerderijmelk

Secundaire fase zuivel

- Fabrieksmatige bereiders
- Opvolgende bereiders (verdere verwerking van kaas (producten))
- Kaasveredelaars
- Opslaglocaties
- Bereiders van bijzondere voeding
- Kleinschalige- en boerderijzuivelbereiders

Ei- en eiproducteninrichting

Primaire fase eieren

- Legeindpluimveehouderijen

Secundaire fase eieren

- Pakstations
- Verzamelaars
- Eiproductenfabrikanten
- Eiproductenhandelaren

De afhandeling van tekortkomingen vindt plaats overeenkomstig het interventiebeleid van de NVWA. Naast het opmaken van schriftelijke waarschuwingen en rapporten van bevindingen wordt bij betrokken bedrijven ook een herbeoordeling uitgevoerd.

3. VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3.1 ZUIVEL

3.1.1 PRIMAIRE FASE ZUIVEL

Nederland telt ongeveer 15.200 melkveehouderijen, waarbij naast koemelkveehouderijen (ca. 14.700¹ bedrijven) er ook geitenmelk- (450) en schapenmelkveehouderijen (15) en enkele paarden- (12), buffel- (4), ezellinnen (1) en kamelenmelkerijen (1) zijn. De meeste melk wordt geleverd aan een zuivelonderneming die dit verwerkt tot zuivelproducten. Alle ontvangers van boerderijmelk hebben borgingssystemen voor de melkveehouderij waarin ook de voorschriften van de EU-hygiëneverordeningen zijn geïmplementeerd. Bijna alle melkveehouderijen in Nederland vallen onder een dergelijk borgingssysteem. De controles op de borgingssystemen wordt uitgevoerd door private organisaties. Bij de melkveehouderijen die niet onder een borgingssysteem vallen, wordt direct toezicht gehouden door het COKZ.

Ook zijn in 2022 de MRL-overschrijdingen in de melkveehouderij beoordeeld en de redenen voor melkweigeringen door de ontvanger van boerderijmelk bij melkveehouderijen.

¹ <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/81589NED/table?dl=77792>

3. VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

VERKOOP RAUWE MELK VOOR RECHTSTREEKSE MENSELIJKE CONSUMPTIE

Voor rauwe melk die is bestemd voor rechtstreekse menselijke consumptie is in EU-wetgeving vastgelegd dat lidstaten nationale voorschriften mogen vaststellen, die het in de handel brengen van deze melk op het grondgebied verbieden of beperken. In Nederland is de verkoop van rauwe melk voor rechtstreekse menselijke consumptie onder voorwaarden toegestaan. De eisen hiervoor zijn vastgelegd in het Warenwetbesluit Hygiëne van Levensmiddelen (WHL) (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0018823>).

Het COKZ houdt toezicht op de eisen uit het WHL, maar is van mening dat de huidige eisen onvoldoende zijn om mogelijke voedselveiligheidsrisico's te beperken. Er is een toenemende populariteit voor de verkoop van rauwe melk en het is hierbij de vraag in hoeverre de consument het advies om de rauwe melk te koken voor gebruik, daadwerkelijk uitvoert. Daarnaast geldt het WHL enkel voor koemelk, terwijl er in Nederland ook rauwe consumptiemelk verkocht wordt van andere dieren, zoals geiten, schapen, buffels, paarden, ezels en kamelen. De bedrijven hebben geen verplichting om hun activiteit, de verkoop van rauwe melk voor rechtstreekse menselijke consumptie, te registreren. Ook dit bemoeilijkt het goed uitvoeren van het toezicht.

Het COKZ heeft dan ook aan het ministerie van VWS verzocht de huidige eisen te herzien. Naar aanleiding van dit verzoek heeft de minister van VWS het Bureau Risicobeoordeling & onderzoek (BuRO) van de NVWA gevraagd advies uit te brengen over voedselveiligheidsrisico's van rauwe consumptiemelk gedurende de bewaarfase. In 2022 heeft BuRO aan de minister een advies uitgebracht. Dit advies zal de basis vormen om de huidige eisen in het WHL te herzien.

Om bedrijven te informeren over de huidige eisen en de tekortkomingen die bij het toezicht worden geconstateerd, heeft het COKZ begin 2023 een nieuwsbrief aan alle bij het COKZ bekende bedrijven die rauwe melk die is bestemd voor rechtstreekse menselijke consumptie gestuurd.

3. VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3.1.2 SECUNDAIRE FASE ZUIVEL

Door het COKZ wordt risico-gebaseerd jaarlijks of twee jaarlijks bij alle Nederlandse zuivelproducenten en opslaglocaties een beoordeling uitgevoerd. Jaarlijks kunnen er onderwerpen worden vastgesteld die tijdens de uit te voeren beoordelingen extra aandacht krijgt.

Bij de 975 bedrijven die onder toezicht staan zijn er in 2022 totaal 694 beoordelingen uitgevoerd:

Bedrijfs categorie	Aantal: bedrijven*	beoordelingen 2022
Fabrieksmatige bereiders	134	116
Opvolgende bereiders	58	49
Kaasveredelaars	59	39
Opslaglocaties	78	31
Bereiders van bijzondere voeding	16	16
Kleinschalige- en boerderijzuivelbereiders	630	443
Totaal	975	694

*gebaseerd op aantallen medio 2022

3.1.3 MONSTERNEMING EN ONDERZOEK

Het COKZ bemonsterd zuivelproducten om te controleren of deze voldoen aan de gestelde normen. De verschillende productsoorten worden onder meer onderzocht op microbiologische criteria. De frequentie van het onderzoek per productsoort is gebaseerd op een risicoanalyse.

Er is o.a. onderzocht op de volgende parameters: *Listeria monocytogenes*, *Salmonella*, *Coagulase positieve Staphylococce*n en *Shigatoxine producerende Escherichia coli (STEC)*. Bij de bijzondere voedingen (zuigelingenvoeding) is daarnaast onderzocht op: *Enterobacteriaceae*, *Cronobacter spp.* en *Bacillus cereus*.

3. VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3.2 EIEREN

3.2.1 PRIMAIRE FASE EIEREN

Nederland telt 828* leg eindpluimveehouderijen. Hiervan werken circa 82% bedrijven met het borgingssysteem (IKB Ei) waarin ook de eisen van het hygiënepakket zijn geïmplementeerd. In 2020 is IKB Ei geaccepteerd door ketenborging.nl voor de schakel leg eindpluimveebedrijven. Sinds 2021 houdt het COKZ rekening met de acceptatie van dit kwaliteitssysteem door elke 3 jaar een beoordeling uit te voeren bij leg eindpluimveehouders die gecertificeerd zijn door IKB Ei. Bij de niet-IKB-Ei leg eindpluimveehouders wordt 1 keer per 2 jaar een beoordeling uitgevoerd.

3.2.2 SECUDAIRE FASE EIEREN

Door het COKZ wordt risico-gebaseerd toezicht gehouden bij eierbedrijven in de secundaire fase van de keten. Hiervoor wordt twee keer per jaar of jaarlijks bij alle bedrijven in deze sector een beoordeling uitgevoerd. Jaarlijks kunnen er onderwerpen worden vastgesteld die tijdens de uit te voeren beoordelingen extra aandacht krijgt.

Bij de 196 bedrijven die onder toezicht staan zijn er in 2022 totaal 85 beoordelingen uitgevoerd.

Bedrijfs categorie	Aantal: bedrijven*	beoordelingen 2022
Verzamelaars	6	1
Pakstations	145	63
Eiproductenfabrikanten –en handelaren	45	21
Totaal	196	85

*gebaseerd op aantallen medio 2022

3.VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3.2.3. MONSTERNEMING EN ONDERZOEK

Het COKZ bemonsterd eieren en eiproducten om te controleren of deze voldoen aan de gestelde normen. Eiproducten worden onderzocht op de microbiologische parameters; *Listeria monocytogenes* en *Salmonella*. Daarnaast worden tafeleieren, steekproefsgewijs, bemonsterd en onderzocht op de aanwezigheid van dioxines, dioxine-achtige PCB's en bepaalde PCB's (Polychloorbifenyyl, zeer giftige chloorverbindingen).

A Dutch landscape at sunset. In the foreground, three sheep are grazing in a lush green field. A small stream flows through the grass. In the middle ground, several traditional Dutch windmills are visible against a sky filled with dramatic, orange and blue clouds. The overall scene is peaceful and rural.

4. VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

4. VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

In de Europese Unie is de Verordening dierlijke bijproducten (Verordening (EG) 1069/2009) van kracht, waarvan een nadere uitwerking bestaat in de vorm van Verordening (EG) 142/2011. Deze voorschriften zijn in Nederland geïmplementeerd krachtens de Wet Dieren en nader uitgewerkt in het Besluit en de Regeling dierlijke producten. In de Verordening zijn voorschriften vastgelegd voor de verwerking van dierlijke producten die niet bestemd zijn of bestemd worden voor menselijke consumptie. Afhankelijk van de aard van het product kunnen dierlijke bijproducten onder meer bestemd worden voor dierlijke consumptie, vergisting, compostering of verbranding. Bescherming van de voedselveiligheid en diervoederveiligheid zijn daarbij leidende principes.

Het COKZ heeft ook in 2022, in opdracht van de NVWA, inspecties uitgevoerd bij zuivelproducenten, legeinpluimveehuiderijen, verzamelaars, pakstations en eiproductenfabrikanten op het voldoen van deze bedrijven aan de voorschriften dierlijke bijproducten. Deze inspecties zijn geïntegreerd in de inspecties die in het kader van het EU-Hygiënepakket worden uitgevoerd.

5.

EU SUBSIDIE- REGELINGEN

(CROSS COMPLIANCE)

5. EU SUBSIDIEREGELINGEN (CROSS COMPLIANCE)

De Europese Verordening (EU) nr. 1307/2013 bevat voorschriften voor de rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van de steunregelingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Deze verordening bepaalt dat landbouwbedrijven voor het verkrijgen van de volledige steun moeten voldoen aan een aantal randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden hebben betrekking op onder andere diergezondheid, dierenwelzijn, natuur en milieu en zijn voor alle landbouwers in de EU gelijk. Jaarlijks bezoekt de overheid 1% van de landbouwbedrijven die steun aanvragen om te controleren of aan de randvoorwaarden is voldaan.

In Nederland is dit toezicht op de randvoorwaarden een samenwerkingsproces waarin verschillende overheden hun eigen controletaken uitvoeren. De NVWA coördineert dit proces en selecteert de te controleren bedrijven. De selectie gebeurt voor een groot deel op basis van een risicoanalyse, daarnaast worden er jaarlijks een aantal bedrijven aselekt gekozen.

Het COKZ bezoekt de selectie van melkveebedrijven en legeindpluimveebedrijven. Bij deze bedrijven controleert het COKZ de naleving van een beperkt aantal specifieke artikelen uit de Europese wet- en regelgeving. Het COKZ rapporteert de controlebevindingen aan de NVWA. Deze bevindingen worden vervolgens meegenomen in de toekenning van subsidies.

6.

INTERVENTIE- REGELINGEN

6. INTERVENTIEREGELINGEN

Het COKZ is op basis van artikel 5 van de regeling interventie 2017 aangewezen om analyses uit te voeren voor de Particuliere opslag (PO) en Openbare opslag (OO) van boter en magere melkpoeder (MMP) (Staatscourant 2017, nr. 20916).

Particuliere opslag van boter

Particuliere opslag van boter is een regeling waarbij door natuurlijke of rechtspersonen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) contracten kunnen worden afgesloten om boter tijdelijk uit de markt te nemen en voor eigen rekening en risico op te slaan in vrieshuizen.

COKZ is in de regeling aangewezen voor het verrichten van monsteranalyses (boter) die op grond van de regelgeving moeten plaatsvinden ten einde vast te stellen of aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. In 2022 zijn er onder deze regeling geen monsters ingeschreven en geanalyseerd.

Openbare opslag van magere melkpoeder

Openbare opslag van magere melkpoeder is een regeling waarbij magere melkpoeder voor interventie kan worden aangeboden in een vastgestelde periode.

In de Regeling Interventie is opgenomen dat het COKZ verantwoordelijk is voor de analyse van de monsters in geval van heronderzoek. In 2022 zijn in dat kader geen monsters magere melkpoeder voor heronderzoek geanalyseerd.

7.

EXPORT

7. EXPORT

7.1 CERTIFICATEN ZUIVEL EN EXPORTPROGRAMMA'S

Het COKZ is namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aangewezen voor het afgeven van (niet veterinaire) gezondheids- en andere productcertificaten ten behoeve van de export van Nederlandse zuivelproducten bestemd voor de humane consumptie.

De NVWA is bevoegd tot de afgifte van veterinaire certificaten. Het COKZ verzorgt de voorbereiding van de afgifte van NVWA-certificaten voor zuivelproducten. Hiermee is er voor de zuivelsector één loket in Leusden voor de afgifte van alle exportcertificaten.

De garantie voor een betrouwbare afgifte van exportcertificaten is gebaseerd op de volgende inspecties die door het COKZ worden uitgevoerd:

- de inspecties die het COKZ bij zuivelbedrijven uitvoert in het kader van het EU hygiënepakket.
- controleprogramma's in het kader van de Wet dieren;
- exportprogramma's voor de afgifte van exportcertificaten.
- steekproefsgewijze controles bij de afgifte van exportcertificaten

Met bovenstaande inspecties en keuringen wordt op een regelmatige basis een grote hoeveelheid officiële inspectieresultaten gerealiseerd. Deze gegevens vormen de basis om borging te kunnen geven aan de gestelde exporteisen van derde landen en dit zowel voor COKZ kwaliteits- en gezondheidscertificaten als de veterinaire certificaten van de NVWA.

Er zijn verschillende productcontroleprogramma's beschikbaar voor zuivel, deze kunnen onderverdeeld worden in de volgende categorieën:

- boter en boterproducten
- kaas en kaasproducten
- poedervormige producten
- geëvaporeerde melk en condens
- consumptiemelk
- overige producten (o.a. buitenlandse grondstoffen, ijs etc.)

7. EXPORT

Deze programma's betreffen maandelijks bezoeken waarin keuringen, monsterneming en onderzoek op samenstelling, microbiologie en verontreinigingen worden uitgevoerd.

Voor controle naar specifieke bestemmingen zijn extra programma's van toepassing. Hiermee wordt geborgd dat de deelnemers aan die programma's voldoen aan de additioneel door het desbetreffende land gestelde eisen. De volgende landenprogramma's zijn van toepassing.

- Export Rusland/Douane Unie
- Export Algerije
- Export China
- Export Brazilië

In 2022 is een start gemaakt met een uitbreiding van de fysieke steekproeven bij export voor niet-kaasproducten, alsook het zoeken naar een manier om bepaalde specifieke landeneisen zoals bijvoorbeeld herkomst en specifieke hittebehandelingen beter te borgen. De uitwerking en implementatie wordt in 2023 verder gezet.

In tegenstelling tot het vorige recordjaar zien we in 2022 een daling van het aantal aanvragen voor exportcertificering en het daarbij behorende aantal certificaten en dit zowel voor de COKZ- als de NVWA-certificaten. De oorzaken zijn de oorlog in Oekraïne met een economische weerslag en dit in combinatie met de hoge zuivelprijzen en het beperktere aanbod aan grondstoffen. Daarnaast zien we minder aanvragen voor Groot Brittannië. Door het verdere uitstel van de uitgebreide grenscontrole als gevolg van de Brexit zien steeds meer bedrijven af van de extra kosten voor certificering. De Britse autoriteiten hebben een certificaat nog steeds niet verplicht gesteld voor de import van zuivel- of eiproducten. De export naar Rusland is geminimaliseerd en de export naar Oekraïne ongeveer gehalveerd. Een andere opvallende vaststelling is dat het gevraagde aantal precertificaten na een opvallende stijging in 2021 (> 6.000) weer teruggevallen is naar het reguliere niveau (ca 4.000). Een verklaring ligt niet direct voor de hand, mogelijk zijn het kostenoverwegingen van bedrijven om dergelijk precertificaat niet standaard, maar enkel op verzoek van de klant aan te vragen.

7. EXPORT

De COVID-pandemie lijkt nog relatief weinig directe invloed te hebben op het aantal certificaten. Wel heeft deze crisis geleid tot nieuwe auditwerkzaamheden omdat derde landen inspecties opgeschort werden en deze inspecties vervangen zijn door enquêtes, zelfevaluaties en extra audits door het COKZ in samenwerking met NVWA. Met name voor China speelt dit.

Aantal afgegeven certificaten			
Instantie	2022	2021	2020
COKZ Zuivel	45.707	48.836	48.376
Veterinair NVWA zuivel	36.214	37.697	34.203
Totaal zuivel	81.921	86.533	82.579

Het aantal afgegeven certificaten zit terug op het niveau van voor 2020. De 82.000 certificaten betreffen 43.500 aanvragen (partijen). In 2021 waren het nog 45.500 aanvragen. Een aanvraag kan betrekking hebben op meerdere certificaten. We zien een daling van bijna 5%.

China blijft de absolute koploper wat betreft het aantal aanvragen en afgegeven certificaten. De top 7 blijft haast onveranderd:

2021: China, Japan, Verenigde Staten Australië, Zuid-Korea, Groot-Brittannië en Saudi Arabië

2022: China, Verenigde Staten, Japan, Australië, Zuid-Korea, Saudi Arabië en Turkije

Als we kijken naar het totaal aantal tonnen geëxporteerd gewicht per land zien we een andere volgorde alsook enkele andere landen opduiken in de top 7, namelijk Verenigde Arabische Emiraten, Libië en Qatar i.p.v. Verenigde Staten, Australië, Groot-Brittannië en Turkije.

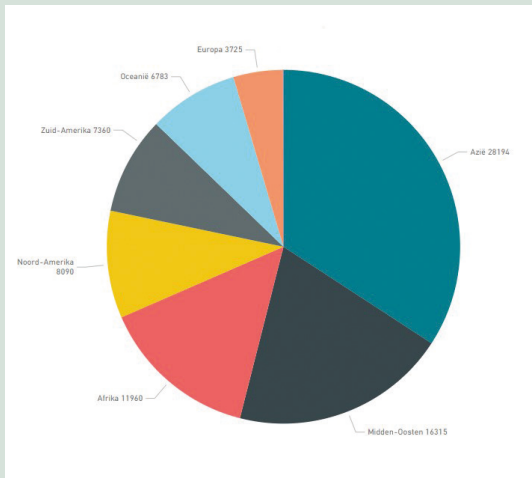

7. EXPORT

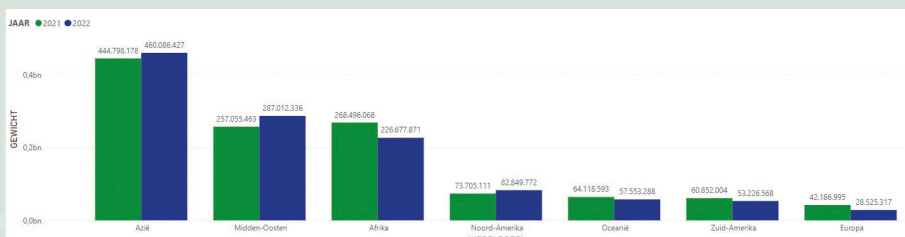
2021: China, Zuid-Korea, Saudi Arabië, Verenigde Arabische Emiraten, Japan, Libië en Qatar

2022: China, Saudi Arabië, Zuid-Korea, Verenigde Arabische Emiraten, Japan, Libië en Qatar.

Azië blijft in 2022 dan ook de grootste importeur van zuivelproducten vanuit Nederland gevolgd door het Midden-Oosten en Afrika. Voor Azië betreft het voornamelijk poedervormige zuivelproducten waaronder zuigelingenvoeding, voor het Midden-Oosten vloeibare melk en voor Afrika hoofdzakelijk poeders, maar ook melk.

Aantal certificaten per werelddeel

Export zuivel per werelddeel in kg

7. EXPORT

7.2 VOORCERTIFICATEN EI(PRODUCTEN)

Het aantal voorcertificaten voor eiproducten blijft ook in 2022 relatief beperkt tot ca 550. Het betreft voornamelijk eiproducten en sporadisch consumptie-eieren. De naar verwachting explosieve stijging door de Brexit is niet doorgedaan door het uitstel van verplichte certificering door de Britse overheid. Op basis van het door het COKZ afgegeven voorcertificaat kan de exporteur bij de NVWA een veterinair certificaat aanvragen

Aantal afgegeven voorcertificaten ei(producten)		
2022	2021	2020
557	566	481

De top drie wordt gevormd door Japan (34%), Israël (10%) en Australië (9%). Het betreft hier niet bindende verzoekcertificering voor eiproducten.

Ook voor eieren en eiproducten heeft het COKZ een aantal exportprogramma's gericht op specifieke landen, zoals bijvoorbeeld Canada, Zuid-Korea en Australië. Hierin staat de verschillende eisen uit het (voor)certificaat vertaald waaraan voldaan moet worden en op basis waarvan het voorcertificaat afgegeven kan worden.

7.3 AUDITS/BIJENLANDSE DELEGATIES

China zuigelingenvoeding en voeding voor medisch gebruik

Voor toelating van zuigelingenvoeding en voeding voor medisch gebruik in China moet productregistratie plaatsvinden met uitvoerig dossier. Dit dossier wordt beoordeeld en bij goedkeuring wordt door de Chinese autoriteiten een inspectie van de productie in Nederland beoordeeld. Vanwege COVID-19 konden Chinese autoriteiten geen inspectie ter plaatse in Nederland uitvoeren. Wat betreft de

7. EXPORT

inspectie van de productie is een overeenkomst gesloten door het Ministerie van LNV met China (SAMR) dat het COKZ deze inspectie uitvoert. COKZ inspecteurs zijn door SAMR getraind en op basis hiervan zijn door het COKZ beoordelingslijsten opgesteld. In 2022 is bij 4 bedrijven een dergelijke inspecties uitgevoerd. Voor specifieke informatie over deze inspecties zie hieronder.

Elke 4 jaar dient door een zuigelingenvoedingbedrijf herregistratie door China plaats te vinden. Hiervoor dient het bedrijf documenten te overleggen en moet het COKZ op een aantal onderdelen inspecties uitvoeren. Beoordeeld wordt de kennis en implementatie van Chinese regelgeving; wijzigingen in het bedrijf de afgelopen 4 jaar; resultaten van microbiologisch onderzoek; systeem van traceerbaarheid; e.d.. Dit is bij 8 bedrijven in 2022 uitgevoerd.

China zuivelbedrijven

Voor export naar China zijn 123 zuivelbedrijven geregistreerd. Ongeveer elke 3 à 4 jaar wordt door de Chinese autoriteiten inspectie van een aantal zuivelbedrijven in Nederland uitgevoerd. Vanwege COVID-19 heeft bij 3 zuivelbedrijven een video inspectie in 2022 plaatsgevonden. Naast hygiëne was er aandacht voor de beheersing van COVID-19 in de bedrijven. T.a.v. COVID-19 zijn de formele maatregelen die vanuit de overheid aan de orde zijn toegelicht en is dit aangevuld met de maatregelen die de bedrijven hier op eigen verantwoordelijkheid nemen. De video inspecties waren goed voorbereid door de bedrijven en beantwoording van vragen verliep goed. Er zijn geen tekortkomingen gerapporteerd.

Pakistan, Ethiopië

Voor een tweetal delegaties van autoriteiten en bedrijven uit Pakistan en een delegatie van autoriteiten en bedrijven uit Ethiopië zijn presentaties gehouden over de uitvoering van toezicht door het COKZ in de zuivelsector.

7. EXPORT

COKZ SAMR INSPECTIE VAN ZUIGELINGENVOEDINGBEDRIJVEN EN BEDRIJVEN MET VOEDING VOOR MEDISCH GEBRUIK

Voor registratie van zuigelingenvoedingen en voedingen voor medisch gebruik is naast algemene registratie van het bedrijf specifiek per product een registratie bij een specifieke Chinese autoriteit (SAMR) noodzakelijk. Hiertoe dient het bedrijf een dossier op te stellen waarin het geheel van productie wordt verantwoord, de specifieke producteigenschappen, R&D informatie met houdbaarheidsstudies, homogeniteits- en stabiliteitsstudies, dosering van alle ingrediënten en micro componenten, procesparameters, kritische controlepunten, enz. Per bedrijf kan dit gaan om 1 tot 9 producten met ieder een eigen productdossier. Een productdossier bestaat al gauw uit een 1000 pagina's documentatie. Normaliter voert betreffende Chinese autoriteit (SAMR) een inspectie in het bedrijf uit, echter vanwege COVID-19 kon dit niet in 2021 / 2022 worden uitgevoerd. Dit was aanleiding voor een overeenkomst tussen SAMR en het Ministerie van LNV waarin is overeengekomen dat de Nederlandse autoriteiten COKZ en NVWA de inspectie uitvoeren.

Inhoudelijk betekent dit dat het COKZ het geheel van de inspectie voor haar rekening neemt. Afhankelijk van het aantal ingediende dossiers moeten 1 – 3 daadwerkelijke producties van de te registreren producten fysiek worden geïnspecteerd (dynamische producties). Voor deze dynamische producties moet worden geïnspecteerd dat deze exact overeenkomstig de ingediende productdossiers worden geproduceerd. Hiertoe dient nauwkeurig het geheel van doseringen, massa balans, input – output en bijproducten worden geverifieerd. En voorts de realisatie van de meest belangrijke processtappen overeenkomstig de procescriteria vastgelegd in de dossiers.

Afhankelijk van het aantal productdossiers en aantal te inspecteren dynamische producties moeten 10 – 15 te onderscheiden rapportages per bedrijf worden opgesteld. Specifieke inspectievragen zijn aan de orde waarbij de capability t.a.v. de inrichting van het bedrijf, laboratorium, R&D en kwaliteitsafdeling dient te worden verantwoord. Ook het gehele R&D traject van productontwerp tot productierealisatie dient te worden geïnspecteerd

7. EXPORT

en dat bevoegdheden en verantwoordelijkheden hierbij juist zijn vastgelegd en opgevolgd. Alle analyseresultaten (enkele honderden per product) dienen op originaliteit te worden geverifieerd van productiebatch, monsterneming, monsterneming identificatie, instrument van analyse, onderhoud en kalibratie van de instrumenten, kwalificatie en bevoegdheid van de analist, 1e lijns controle, formele rapportage (dubbel check) tot aan de rapportage in het productdossier. Grondstoffen, microcomponenten en eindproducten moeten worden geïnspecteerd of deze alle voldoen aan specifieke Chinese regelgeving. Houdbaarheidsstudies moeten worden uitgevoerd gedurende korte tijd onder stress omstandigheden (hoge temperatuur) en langere tijd (24 maanden) onder normale opslagomstandigheden. Hierbij dient op gezette tijden een full label onderzoek plaats te vinden en tussentijds op nader te bepalen parameters. Specifieke eisen gelden er t.a.v. de opslag, lichtintensiteit, overdruk, omgevingstemperatuur, luchtkwaliteitsmetingen, luchtverversing, lay out en inrichting, onderhoud van ruimten en installaties enz. Monsterneming t.b.v. SAMR dient te worden uitgevoerd, ingepakt, verzegeld en te worden verzonden naar een door SAMR aangewezen laboratorium in China. Voorgeschreven standaardformulieren dienen hierbij te worden ingevuld.

Het aantal inspectiedagen met een team van COKZ inspecteurs (2 – 4 inspecteurs per dag) betreft ca. 6 – 10 dagen. Het totaal van inspectiedagen betreft meerdere tientallen dagen per bedrijf.

Rapportages worden via de NVWA en LNV aan SAMR gestuurd. Rapportages en bijlagen dienen vertaald naar het Chinees te worden ingediend zowel digitaal als in hard copy.

Inmiddels heeft SAMR op basis van COKZ SAMR inspectierapportages meerdere producten van meerdere bedrijven goedgekeurd. Hierbij zijn door SAMR tot op heden geen aanvullende vragen gesteld. Dit betekent dat is gerealiseerd dat SAMR beslissingen neemt op basis van COKZ SAMR inspectierapportage, hetgeen het doel was van de overeenkomst tussen SAMR en het Ministerie van LNV.

BIJLAGE

SAMENSTELLING VAN BESTUUR, COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN EN TUCHTGERECHT

I. Statuten COKZ

Het COKZ kent ondermeer:

- het bestuur;
- de secretaris;
- een of meer commissie(s) van deskundigen;
- de directeur;
- het tuchtgerecht;
- overige commissies.

Deze worden hieronder afzonderlijk besproken.

II. Bestuur en directeur van het COKZ

SAMENSTELLING BESTUUR COKZ en ROOSTER VAN AFTREDEN			
Naam	Functie	Termijn eindigt per	Herbenoembaar?
De heer mr. Drs. Ing. D. Duijzer	voorzitter	31 december 2023	Nee
De heer Ir. C.A.C.J. Oomen	Vicevoorzitter; lid remuneratiecommissie	31 december 2024	Nee
De heer drs. F.J.P. F. van Luin	bestuurslid	31 december 2022	Nee
Mevrouw Ir. M. Hovenkamp	bestuurslid, lid remuneratiecommissie	10 december 2024	Ja
Mevrouw lector Dr. Ir. A.G.J. Velthuis	bestuurslid	10 december 2024	Ja
De heer Ir. W.J.H. van der Sande	directeur*	n.v.t.	n.v.t.

* De directeur vervult tevens de rol van secretaris en penningmeester van het bestuur van COKZ.

BIJLAGE

III. Tuchtgerecht van het COKZ

Naam	Plaats	Deskundig voor:	
		Kaas	Eieren
De heer mr. Dr. G.M.F. Sniijders, <i>voorzitter</i>	Eck en Wiel		
De heer mr. H.C.A. Walda, <i>vice-voorzitter</i>	Persingen		
De heer mr. J.S. Beukens, <i>secretaris</i>	Leusden*		
De heer ing. C. Frikkee	Edam	x	
De heer ir. J. Heida	Oranjewoud	x	
De heer ing. W.R. Postma	Nijbroek	x	
De heer ing. R.C.T. van Schie	Warmond	x	
De heer J. Bazuin*	Asten		x
Mevrouw H. De Baar**	Den Bommel		x
De heer J.H. de Boed	Middelharnis		x
De heer J. Brok	Enter		x

* Lid tot en met 6 juli 2022 de heer Bazuin is in 2022 helaas overleden

**Lid vanaf 22 september 2022

IV. Commissie van deskundigen

In 2022 zijn er geen commissies van deskundigen actief geweest.

BIJLAGE

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

BGA	Beschermde Geografische Aanduiding
BKD	Bloembollenkeuringsdienst
BOB	Beschermde Oorsprongs Benaming
COKZ	Controle Orgaan Kwaliteits Zaken
EU	Europese Unie
EU-HP	Hygiënepakket op basis van de EU-hygiëneverordeningen
GTS	Gegarandeerde Traditionele Specialiteit
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IKB Ei	Integrale Keten Beheersing Ei
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
MRL	Maximale residulimiet
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
RMO	Rijdende Melk Ontvangst
RvA	Raad voor Accreditatie
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SAMR	State Administration of Market Regulation of the People's Republic of China
STEC	Shiga-toxine producerende E. coli
THT	Tenminste houdbaar tot
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
ZBO	Zelfstandig Bestuurs Orgaan

COLOFON

Het jaarverslag van het COKZ is ook te vinden op www.cokz.nl.

Controle Orgaan Kwaliteits Zaken

Fokkerstraat 1

Postbus 250, 3830 AG Leusden

Telefoon : 033 496 56 96

E-mail : info@cokz.nl

Website : www.cokz.nl

COKZ

Controle Orgaan
Kwaliteits Zaken

